

A VÉGREHAJTÁS IS MEGÉRKEZETT A 21. SZÁZADBA

Az egészségügyi kényszerhelyzet az élet számos területén felgyorsította a folyamatok digitalizálását. Nem kivétel ez alól a közokirat alapján induló végrehajtási eljárás sem, ahol pár hónapja kötelezővé vált az elektronikus eljárás. Már csak az a kérdés, hogy maga az aláírás meddig marad valóban „írás”.

Mire is jó a közokirat?

A közokirat legfontosabb tulajdonsága, hogy az közvetlenül végrehajtható. Azaz ha a kötelezett nem teljesíti a közokiratba foglalt kötelezettségét, akkor a jogosult a közjegyzőnél azonnal kérni tudja a közokiraton alapuló kötelezettség végrehajtásának a megindítását. Ezzel legtöbb esetben egy hosszadalmas bírósági eljárás spórolható meg. A leggyakrabban banki finanszírozás esetén lehet közokirattal találkozni, amikor a bank a hitel feltételeként írja elő, hogy az adós közokiratban is aláírja a hitelszerződést és a biztosítéki szerződéseket. Emellett azonban napjaink kereskedelmi kapcsolataiban is sokszor előnyös a közokirati forma. Így például közokiratba foglalt, megfelelő szövegű nyilatkozat esetén a bérbeadó pereskedés nélkül ki tudja tenni a nem fizető bérlőjét az ingatlanból. De ugyanúgy javítja egy piaci szereplő jogi pozícióját, ha az adósa a tartozását közjegyző előtt tett nyilatkozatban ismeri el.

Közokirat: a papírtól a számítógépes jelig

Mint minden dokumentum, a közokiratok is klasszikusan papír alapon készülnek el. Ezt a felek a közjegyző előtt írják alá, aki azt megtartja, és annak hiteles másolatait (az úgynevezett kiadmányokat) átadja az ügyfeleknek.

A közokiratok fejlődésének első foka az volt, amikor a papír alapú dokumentumból a közjegyző már elektronikus kiadmányt tudott kiállítani. Azaz lényegében beszkenelte az eredeti dokumentumot, arra rátette elektronikus aláírását és időbélyegzőjét és azt e-akta formájában adta át a feleknek. Legújában azonban már lehetőség van arra is, hogy a közjegyző eleve elektronikus formában hozza létre a közokiratot. Ennek feltétele, hogy az aláíró felek mindegyike rendelkezzen elektronikus aláírással és kézi szignó helyett ezt biggyessze a nyilatkozatra. Látni kell azonban, hogy ez nem helyettesíti sem a közjegyző előtti megjelenés kötelezettségét, sem pedig a dokumentum sokszor órákig tartó felolvasását. Tovább lépésre ezért tehát még mindig van lehetőség.

Amikor a végrehajtás is elektronikussá válik

A közokirat igazi funkcióját akkor tölti be, amikor az azon alapuló követelést a felek végre kívánják hajtani.

Erre a múltban kizárólag papíralapon volt lehetőség: az érdekelt fél a közjegyző előtt személyesen kezdeményezte a közokirat végrehajtását annak (és további szükséges mellékleteinek) a bemutatásával.

Idén április 1-jétől azonban a helyzet megváltozott. Az úgynevezett elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek (azaz alapvetően a gazdasági társaságok, állami szervek és jogi képviselőik) ugyanis innentől kezdve csak online módon benyújtott kérelemmel kezdeményezhetik a végrehajtási eljárás megindítását. Nekik ráadásul a végrehajtás alapjául szolgáló dokumentumokat (így például az adott közokiratot) is hiteles elektronikus formában kell benyújtaniuk. Azaz, ha valaki esetleg eddig nem kért elektronikus kiadmányt (vagy nem elektronikusan írta alá a közokiratot), annak a végrehajtás előtt első körben kérnie kell közokiratának a digitalizálását, és csak ezután tudja a végrehajtást megindítani. Ez a rendelkezés arra fogja ösztönözni a gazdasági

szereplőket, hogy közokirataikat eleve elektronikusan állíttassák ki, vagy arról egyből elektronikus kiadmányt kérjenek.

Hová vezet az út?

A karanténhelyzet az élet minden területén nagy lökést adott a digitális és online megoldások elterjedésének. A végrehajtási eljárások elektronikus formához kötése ezt a folyamatot tovább erősíti. Ezért a piaci szereplőknek (így például bankoknak, pénzügyi vállalkozásoknak, de előbb-utóbb a magánszemélyeknek is) érdemes elgondolkozniuk azon, hogy hosszútávon mennyire életképes még dokumentumaik valódi fizikai aláírása. A folyamat végére eljutunk majd oda, amikor a valóban kézzel aláírt dokumentumok igazi relikviának fognak számítani.